

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยปัจจัยทางธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อ ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี สำหรับการวิเคราะห์ทางการเงิน ของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : เปรียบเทียบระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลวิธีถ่วงน้ำหนักกับวิธีไม่ถ่วงน้ำหนัก เป็นการศึกษาปัจจัยทางธุรกิจซึ่งประกอบด้วยลักษณะการกำกับดูแลกิจการของธุรกิจ ได้แก่ ลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน และลักษณะของผู้สอบบัญชีภายนอก และลักษณะเฉพาะของธุรกิจ ได้แก่ ลักษณะผลสำเร็จจากการดำเนินงาน ลักษณะทางโครงสร้าง และลักษณะทางการตลาดของธุรกิจ ที่ควรทำการศึกษาว่าจะมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี สำหรับการวิเคราะห์ทางการเงิน โดยทำการเปรียบเทียบระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลทั้งวิธีถ่วงน้ำหนักและวิธีไม่ถ่วงน้ำหนัก ของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อสื่อสารทางการบัญชีตามหลักการสื่อสารทางการบัญชี ถึงผลกระทบจากการตัดสินใจเลือกเปิดเผย หรือไม่เปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินโดยผู้บริหารในฐานะผู้กำหนดนโยบายและวิธีการเปิดเผยข้อมูลนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะทราบว่าการตัดสินใจเลือกเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินโดยผู้บริหารวิธีใดดีกว่ากัน ผลกระทบจากการตัดสินใจอาจจะส่งผลต่อความมีประโยชน์และความโปร่งใสของรายงานทางการเงินนั้นสำหรับการวิเคราะห์ทางการเงินของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำรายงานทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้ จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตสามารถยืนยันว่าปัจจัยทางธุรกิจที่ประกอบด้วยลักษณะการกำกับดูแลกิจการของธุรกิจ และลักษณะเฉพาะของธุรกิจ จะมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี สำหรับการวิเคราะห์ทางการเงิน ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

- 2.1 หลักการการป้องกันผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น (Shareholder/Investor Protection)
- 2.2 ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)
- 2.3 ทฤษฎีกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร (Stakeholder Theory)
- 2.4 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)
- 2.5 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governances)

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการบัญชี (Accounting Environment)

2.7 หลักการสื่อสารทางการบัญชี (Accounting Communication) และ

2.8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Previous Research)

2.1 หลักการการป้องกันผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น (Shareholder/Investor Protection)

ภายใต้หลักการการป้องกันผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นนี้ คุณภาพของข้อมูลทางการเงินถูกกำหนดขึ้นต้นในความสัมพันธ์ สำหรับการป้องกันผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนด้วยการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนและยุติธรรม จากแบบอย่างของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาในการประเมินคุณภาพมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard หรือ IAS) ได้อธิบายหลักการการป้องกันผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนโดยคุณภาพของรายงานทางการเงิน คือ ข้อมูลทางการเงินจะต้องเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนและโปร่งใส (Full and Transparent disclosure) นั่นคือการไม่ออกแบบรายงานทางการเงินทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินเข้าใจผิดไป (Jonas and Blanchet, 2000 : 357)

2.1.1 การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ (Adequate of Disclosure) ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะแค่การเปิดเผยข้อมูลหรือไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้นแต่หมายถึง ความถูกต้องของข้อมูลและระยะเวลาที่เปิดเผยด้วย เพราะการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง จงใจบิดเบือนข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องแต่เปิดเผยออกมาในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม ย่อมสามารถสร้างความเสียหายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ได้ (Paweeun, 2003 : 2) สำหรับงานวิจัยนี้สนใจเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลแต่ละรายการที่พบในรายงานประจำปี (Annual Reports) ของแต่ละบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยนี้จะไม่ประเมินคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลหรือพิสูจน์ได้ว่าไม่ถูกต้อง หรือเปิดเผยข้อมูลเป็นความเท็จ (Fraudulent Disclosure) งานวิจัยนี้จะไม่สนใจการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจากแหล่งข้อมูลอื่น ได้แก่ เว็บไซต์ และรายงานรายไตรมาสหรือรายงานรายครึ่งปี อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ที่สนใจเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี เพราะว่ารายงานประจำปีมีความสำคัญที่สุดของแหล่งข้อมูลทางการเงิน และไม่ใช่ว่าข้อมูลทางการเงินเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่อยู่ภายนอกบริษัทเท่านั้น (Knutson, 1992; Lang and Lungholm, 1993; Botosan, 1997) และรายงานประจำปีเป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุนในการใช้เพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัทได้ง่ายและสะดวกเร็วขึ้น

2.1.2 การเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน (Full Disclosure) การเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนต้องประกอบด้วย การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ (Voluntary Disclosure) และการเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ (Mandatory Disclosure) การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือข้อกำหนดเชิงบังคับตามพระราชบัญญัติการบัญชี (Accounting Act) เท่าที่เป็น ทางเลือกโดยอิสระของบริษัทที่จะเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล สำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้อง (Meek et al., 1995) การเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติเชิงบังคับตามมาตรฐานการบัญชีหรือพระราชบัญญัติการบัญชี ถ้าการเปิดเผยรายการเป็น การบังคับสมมติว่าเราต้องทำบ่อย ๆ คือสิ่งนั้นแน่นอนและชัดเจนว่าต้องถูกเปิดเผยมิฉะนั้นบริษัท จะถูกบทลงโทษจากผู้คุมกฎหรือถูกกล่าวโทษในรายงานของผู้สอบบัญชี หรือไม่แสดงความเห็น ในความถูกต้องสำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น มาตรฐานการบัญชีต้องกวาดกันอย่างเข้มงวดให้ทำตาม พระราชบัญญัติการบัญชี ในบางประเทศไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่ดีพอเพราะฉะนั้นการยอมรับใน มาตรฐานการบัญชีที่มีคุณภาพสูง เช่น มาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards หรือ IFRS) เป็นสิ่งสำคัญในการก้าวกระโดดเพื่อการ พัฒนาไปสู่การเปิดเผยข้อมูล แต่มาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศเพียงเงื่อนไขเดียวยังไม่เพียงพอ (Ball et al., 2003) ในสิ่งที่ต้องเพิ่มเติมจากการเปิดเผยข้อมูลสอดคล้องตามมาตรฐาน การบัญชีที่บริษัทจะต้องเพิ่มขยายขึ้น นั่นคือ การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ และข้อมูลที่มีการ ผลิตขึ้นจากคนกลาง (Ho and Wong, 2001 : 2) ระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของข้อมูล ที่เพิ่มเติมนี้ขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ หรือแรงจูงใจจากตลาดหลักทรัพย์และทัศนคติการรับรู้ของ ผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างต้นทุน และผลประโยชน์ที่จะได้รับการเปิดเผยข้อมูล (Cost and benefits of disclosure) และในสถานที่ที่มีการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับต่ำ ดูเหมือนว่าจะคำนึงแต่การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีภาคบังคับเท่านั้น (Susilowati et al., 2005)

2.2 ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีนี้อยู่บนแนวคิดของสัญญาข้อตกลง และสิทธิทางสังคมและการอยู่ร่วมกันที่ องค์กรเหล่านั้นจะต้องกระทำตามกฎหมาย ซึ่ง O'Donovan (2002) แนะนำ 4 กลยุทธ์ที่ซึ่งบริษัท สามารถยอมรับไปปฏิบัติตามเพื่อแสวงหาความถูกต้องตามกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ 1 บริษัทจะแสวงหาการให้การศึกษา อบรม หรือ แจ้งให้สาธารณชนทราบ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในผลการดำเนินงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จและการกระทำในกฎ ระเบียบเพื่อลดช่องว่างระหว่างการกระทำของบริษัทและความคาดหวังของสังคม

กลยุทธ์ที่ 2 บริษัทจะแสวงหาการเปลี่ยนแปลงการสังเกตเห็นของสาธารณชนที่เกี่ยวข้องแต่ไม่เปลี่ยนแปลงความประพฤติที่แท้จริงเพื่อลดช่องว่างเนื่องจากการสังเกตเห็นที่ผิดพลาดของสาธารณชน

กลยุทธ์ที่ 3 บริษัทจะแสวงหาการสังเกตเห็นของการควบคุมในองค์กรได้อย่างมีความชำนาญ โดยทำให้หันเหจากความเอาใจใส่จากปัญหาของความกังวลใจเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำในปัญหาอื่นที่ขัดแย้งกับสาธารณชนหรือองค์กรที่ควบคุมตามกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ 4 บริษัทจะแสวงหาการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังภายนอกของผลการดำเนินงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จเมื่อสาธารณชนมีต่อความคาดหวังไม่ถูกต้อง หรือขาดเหตุผล

ทฤษฎีนี้โดยทั่วไปเห็นด้วยในการที่บริษัทเปลี่ยนแปลงการกระทำ หรือพยายามที่จะเปลี่ยนการสังเกตเห็นของการกระทำ สิ่งเหล่านี้บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี มิฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจะไม่ทันระวังตัวในการกระทำที่ได้ทำไปของบริษัท และเป็นการสร้างปัญหาในความพยายามที่บริษัทจะทำให้เป็นผลสำเร็จได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย Guthrie and Parker (1989) ได้มีรายงานการยืนยันเพิ่มเติมโดยข้อมูลที่ถูกต้องแน่นอนจากการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการบริษัทสามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ถึงผลการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือและทำให้มีความมั่นใจมากขึ้นเพราะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน และไม่เกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของบริษัท

2.3 ทฤษฎีกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร (Stakeholder Theory)

เนื่องจากการขยายตัวของกิจการจากธุรกิจครอบครัวหรือการเปลี่ยนแปลงตัวเองจากรัฐวิสาหกิจ (Paweehun, 2003 : 1) ซึ่ง Cornell and Shapiro (1987) ยืนยันที่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการวางแผน กรอบแนวคิดของการกำหนดนโยบายและนโยบายการเงินของผู้บริหารบริษัท Cornell and Shapiro แนะนำที่ทฤษฎีกลุ่มบุคคลสามารถถูกใช้เพื่อทำนายและอธิบายพฤติกรรมของผู้บริหารได้ บริษัทจะต้องทำให้พอใจไม่เฉพาะผู้ถือหุ้นสามัญและผู้ถือหุ้นกู้ แต่ต้องเกี่ยวข้องกับการถูกรับรองสิทธิ

ตามที่ McGuire et al., (1988) กล่าวว่า ถ้าบริษัทไม่มีความซื่อสัตย์โดยซ่อนเร้นในการทำสัญญา เมื่อสัญญามีข้อโต้แย้งจากการทำสัญญาที่ซ่อนเร้นผลของสัญญานี้จะมีต้นทุนที่แพงมาก ดังนั้นทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องสิทธิที่ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่เหมือนตัวกำหนดถึงความสำเร็จที่ต่อเนื่องของบริษัทซึ่งต้องได้รับการอนุมัติเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และ

2.4 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทนมีการศึกษาอย่างแพร่หลาย (Berle and Means, 1932; Fama and Jensen, 1983a, 1983b; Jensen and Meeking, 1976) ซึ่งทฤษฎีตัวแทนได้แนะนำการจัดตั้งชื่อปัญหาเฉพาะ ทฤษฎีตัวแทนว่าปัญหาตัวแทน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการ (Principal นั่นคือผู้ถือหุ้น) และตัวแทน (Agent นั่นคือผู้บริหาร) หรือ Principal – Agent conflict ทฤษฎีตัวแทนถูกสร้างขึ้นบนแนวความคิดที่จะมีการเปิดเผยระหว่างเจ้าของบริษัท และการควบคุมบริษัทที่ซ่อนเร้นภายใต้พฤติกรรมของผู้บริหารที่จะนำผลประโยชน์ไปยังตัวแทนหรือผู้บริหาร แทนที่จะนำผลประโยชน์ไปสู่ตัวการหรือเจ้าของบริษัท การจัดทำรายงานทางการเงินจะมีช่องว่างระหว่างข้อมูลที่ได้รับความระหว่างตัวการ และตัวแทนลดลงเหลือน้อยที่สุดและนำไปสู่การพัฒนากิจกรรม การตัดสินใจของผู้ลงทุนในการลงทุน ซึ่งมีผลทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการจัดสรรทรัพยากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินทุนจะถูกแบ่งสรรปันส่วนอย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น สิ่งอื่นที่จะตามมาคือการพัฒนาตลาดทุนหรือตลาดหลักทรัพย์ที่ซึ่งส่งผลให้มีการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสูงขึ้นและมีการพัฒนาคุณภาพของสังคม (Meek and Thomas, 2003) ซึ่ง Denis and McConnell (2003) แนะนำให้ผลักดันให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน เพื่อจะพัฒนาคุณภาพของรายงานทางการเงินและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนมากขึ้น

2.5 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือ บรรษัทภิบาล ตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2548 คือระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโต และเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น

หลักการที่ดีในการกำกับดูแลกิจการมีความสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และคำนึงถึงคุณธรรม ซึ่งตรงกับหลักการพื้นฐานของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียน โดยแสดงให้เห็นถึงการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงกล่าวได้ว่าการกำกับดูแล

กิจการที่ดีเป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท การกำกับดูแลกิจการที่ดี ได้แก่

2.5.1 การกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กร (Good Corporate Governances) คือ วิธีแห่งการนำองค์กรสู่ความรุ่งเรืองมั่นคงยั่งยืนกล่าวถึง ปรัชญา คุณธรรม และจริยธรรมแห่งองค์กรในการบริหารและจัดการที่ดีอันเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างคุณค่า และพลังแห่งความเจริญเติบโตรุ่งเรืองเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หลักได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในด้านต่าง ๆ ของประเทศและของโลกธุรกิจปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการควบคุมและจัดการกับความเสี่ยงและการตรวจสอบภายในโดยใช้ฐานความเสี่ยงเป็นหลัก

2.5.2 ประโยชน์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หลักในเรื่องการบริหารความเสี่ยงที่ดีในองค์กร โดยมีปรัชญาคุณธรรมเป็นแกนนำในการทำงานที่ดี ซึ่งจะช่วยให้องค์กรก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง และยั่งยืนซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญยิ่งของการบริหารองค์กรต่าง ๆ ยุคปัจจุบันทั่วโลก

2.5.3 ปรัชญา หลักการ และวิธีการของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ปรัชญา คือ ความเชื่อที่มาจากรากฐานแห่งความจริงที่ว่า การบริหาร และการจัดการที่ดี คือความยุติธรรม ความโปร่งใส ความสามารถในการบริหาร การจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีต่อองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และความชัดเจนในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และคุณอำนาจในองค์กรเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด

หลักการ คือ มาตรฐานของกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อเป็นแก่นหรือเป็นโครงสร้างของความคิดและรูปแบบ (Model) ต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาต่อมาจากปรัชญา

วิธีการ คือ รายละเอียดแห่งการปฏิบัติที่เป็นไปตามหลักการที่กำหนดขึ้นที่นำไปสู่กระบวนการแห่งความสำเร็จของการบริหารงานความเสี่ยงต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น โดยรวมแล้ววิธีการต้องอาศัยหลักการทำให้ทุกองค์ประกอบเกี่ยวเนื่องกันอันเป็นแนวความคิดใหม่ในการบริหารองค์กรอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในโลกธุรกิจและการบริหารในปัจจุบันที่ว่าด้วย (Good Corporate Governances) การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายในตามฐานความเสี่ยง

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการบัญชี (Accounting Environment)

เกษรี ณรงค์เดช (2539 : 12-13) ได้แนะนำไว้ว่าการบัญชีมีลักษณะเช่นเดียวกับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งผลงานส่วนใหญ่จะเป็นไปตามสภาวะแวดล้อม

สภาวะแวดล้อมของการบัญชีก็คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ กฎหมายที่มีข้อกำหนด มีอิทธิพล และมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ซึ่งผลกระทบย่อมมีต่อการ บัญชี ทำให้วัตถุประสงค์และการปฏิบัติทางการบัญชีเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นมาแต่เดิม

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการบัญชีที่ควรแก่การพิจารณา คือ

1. การบัญชียอมรับว่ามนุษย์อยู่ในโลกที่มีความอุดมสมบูรณ์ และทรัพยากรจำกัด มนุษย์ย่อมพยายามแสวงหาและรักษาทรัพยากรเหล่านั้น หรือพยายามที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ และมีคุณภาพมากที่สุด การเน้นในเรื่องสมรรถภาพของกิจกรรมทางเศรษฐกิจนี้ นำไปสู่การหาทางวัดผลกำไร ซึ่งใช้เป็นตัวชี้ความสำเร็จ

2. การบัญชียอมรับในหลักกฎหมายของสังคม และจรรยาบรรณว่าด้วยสิทธิและความ เป็นเจ้าของในทรัพย์สินโดยถือเป็นมาตรฐานในการพิจารณาสหสิทธิส่วนได้เสียของบุคคลหลายฝ่าย ต่าง ๆ ของกิจการ ในการนี้ย่อมต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อยึดเป็นมาตรฐานในการ พิจารณาเกี่ยวกับว่าทรัพย์สินใดที่สังคมให้ความคุ้มครองสิทธิ อะไรที่สังคมยอมรับว่ามีมูลค่า และ อะไรที่สังคมยอมรับว่าเป็นความยุติธรรมและความเหมาะสม

3. การบัญชียอมรับว่าในระบบเศรษฐกิจที่พัฒนากว้างขวางมีความซับซ้อน เจ้าของ และผู้ลงทุนได้มอบการดูแลควบคุมทรัพย์สินของตนให้กับผู้อื่น (ผู้จัดการ) บุคคลผู้ที่ได้รับความ ไว้วางใจดังกล่าวจะต้องประพฤติชอบภายในกรอบของความสุจริตและเที่ยงธรรม นั่นก็คือ การ บัญชียอมรับในสภาพอันเกี่ยวกับการประพฤติชอบ และความสุจริตในการประกอบกิจการ

นอกจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมสำคัญทั้ง 3 ประการที่กล่าวมานี้จะมีความสำคัญ ต่อพัฒนาการทางการบัญชีแล้ว ก็ยังมีสิ่งอื่นอีก คือ กลุ่มบุคคลผู้ใช้ประโยชน์จากการบัญชีกลุ่ม ต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ไม่เหมือนกัน เพื่อให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์และเที่ยงธรรมที่สุด นัก บัญชีจะต้องรู้ถึงความต้องการของผู้ใช้ แนวทางการตัดสินใจของผู้ใช้ประโยชน์ และข้อมูลที่ดี ที่สุดที่ควรจะให้เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์

ลักษณะขององค์กรที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเกี่ยวกับการผลิต การกระจาย รายได้ การแลกเปลี่ยน การบริโภค และการลงทุน ถ้าอยู่ภายใต้สภาพเศรษฐกิจที่พัฒนามาก็จะ เกิดความเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อน และเนื่องจากการประกอบกิจการต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ การวัด ความสำเร็จจะต้องถอนออกเป็นช่วงเวลาหนึ่ง ๆ (เป็นต้นว่าหนึ่งปี) ซึ่งการคำนวณวัดผลงานที่จะ ให้อุปกรณ์เที่ยงตรงนั้นเป็นไปได้เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นหรือสมมติขึ้น

ลักษณะของกิจกรรมภายในองค์กรธุรกิจซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรทางเศรษฐกิจ (ทรัพย์สิน) พันธะผูกพันทางเศรษฐกิจ (หนี้สิน) และส่วนได้เสียคงเหลือ (ส่วนของเจ้าของ) ปัจจุบันต่าง ๆ เหล่านี้จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ ทรัพยากรพันธะผูกพัน และส่วนได้เสียคงเหลือ (รายการในงบดุล) จะเป็นหลักและฐานของผลการดำเนินงาน รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิ (รายการในงบกำไรขาดทุน) และรายการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินอย่างอื่น ซึ่งการบัญชีการเงินมีความเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

วิธีการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในสถานะที่มีความซับซ้อนต่อเนื่อง และเกี่ยวโยงกัน ย่อมมีปัญหายุ่งยาก การบัญชีมีส่วนช่วยให้เกิดการเปรียบเทียบและประเมินผล โดยการวัดมูลค่าของทรัพยากรและพันธะผูกพัน และการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยการใช้หน่วยเงินตราเป็นสื่อกลาง ซึ่งทำให้สามารถวัดค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ

2.7 หลักการสื่อสารทางการบัญชี (Accounting Communication)

ในอดีตนักบัญชีเชื่อว่าหน้าที่ของตนสิ้นสุดลงที่ได้จัดทำงบการเงินแล้ว ในปัจจุบันนี้นักบัญชีมีความเห็นว่า ถ้าเราได้ผลิตสิ่งของที่มีประโยชน์มากและดีมาก แต่บุคคลอื่นในสังคมไม่เข้าใจ ไม่เห็นประโยชน์และไม่นำไปใช้ สิ่งของดังกล่าวย่อมไม่มีคุณค่าต่อสังคม ฉะนั้นนักบัญชีควรขยายบทบาทและหน้าที่ออกไปอีก นั่นคือการสื่อสารข้อมูลทางการบัญชีให้ถึงผู้ใช้ เสนอให้ผู้ใช้มีความเข้าใจ และนำข้อมูลทางการบัญชีที่มีประโยชน์ไปใช้ในการตัดสินใจ หลักการสื่อสารทางการบัญชีนี้ได้มีการพิจารณามากขึ้นตามลำดับ (ประวิตร นิลสุวรรณกุล, 2540 : 321-337)

2.8 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Previous Research)

2.8.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR (1995)

2.8.1.1 การประเมินผลดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR

CIFAR ได้มีการสร้างและพัฒนาดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993-1995 จากธุรกิจใน 42 ประเทศ โดยมีการสร้างและพัฒนาดัชนีการเปิดเผยข้อมูลจากรายงานประจำปี ค.ศ. 1991 และ 1993 ของบริษัทชั้นนำที่วัดค่าจากขนาดของยอดขาย สินทรัพย์ และมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ ในกลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 1,000 บริษัท ซึ่ง CIFAR ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี สำหรับการวิเคราะห์ทางการเงิน จำนวน 85 รายการจากตัวแปร 7 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป 8 รายการ งบดุล 14 รายการ งบกำไรขาดทุน 11 รายการ งบกระแสเงินสด 5 รายการ ข้อมูลส่วนของผู้อถือหุ้น 17 รายการ นโยบายการบัญชี 20 รายการ และข้อมูลเพิ่มเติม 10 รายการ การประเมินผลของ CIFAR ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลวิธีไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted

Disclosure Index) คือ ถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับดัชนีการเปิดเผยข้อมูล 85 รายการให้รายการละ 1 คะแนน ถ้าไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับดัชนีการเปิดเผยข้อมูล 85 รายการ ให้รายการละ 0 คะแนน และถ้าดัชนีการเปิดเผยข้อมูล 85 รายการ ไม่เหมาะสมกับบริษัทนั้น ๆ ให้ตัดรายการที่ไม่เหมาะสมออกจากการประเมินผล (CIFAR, 1995 : 357-360)

2.8.1.2 คุณภาพและความน่าเชื่อถือของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR

Cooke and Wallace (1989) แนะนำวิธีการวัดค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted Disclosure Index) แต่ Healy and Palepu (2001) แนะนำวิธีการวัดค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Disclosure Index) โดยให้เหตุผลว่าวิธีนี้เป็นวิธีการตรวจสอบดัชนีการเปิดเผยข้อมูล และให้คะแนนโดยผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายและตัดสินใจภายใต้ความเชื่อมั่นและข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักฐานที่ปรากฏอย่างเด่นชัด และบางรายการเป็นการยากที่จะออกไปค้นหาความจริงจากแบบสอบถามจากผู้อื่นที่ตอบแบบสอบถามจากการรับรู้ส่วนตัว ในบางครั้งอาจจะไม่รู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นวิธีการวัดค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนักนี้จะสร้างความน่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักฐานที่ปรากฏขึ้นจริง

ผลการวิจัยที่ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR มีนักวิจัยที่นำไปใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น Blaine (1994) นำไปใช้ประเมินผลและเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เยอรมัน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น มีนักวิจัยนำไปใช้ในงานวิชาการการเงินและเศรษฐศาสตร์ ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น Carlin and Mayer (Forthcoming); La Porta et al., (1997); Rajan and Zingales (1998) เป็นต้น ซึ่ง Bushman and Smith (2001 : 312) ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR สำหรับอธิบายคุณภาพข้อมูลทางการเงินตามกฎเกณฑ์ทางการเงินอย่างเคร่งครัดกับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance)

สำหรับ Frost and Raming (1997) สำรวจระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR ระหว่าง 5 ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีของทั้ง 5 ประเทศไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยเป็นการทดสอบ 2 ทาง ซึ่ง Frost and Raming สรุปโดยมีความเห็นว่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR ด้านนโยบายการบัญชี มีคุณภาพและน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Caramanolis-Cotelli et al. (1999) เช่นกัน

ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR (1995) ไปใช้ในงานวิชาการด้านต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น Bushman and Smith (2001); Hope (2003a, 2003b, 2003c); La Porta et al. (1997) ดังปรากฏตามตารางที่ 2.1

2.8.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการ และลักษณะเฉพาะของธุรกิจกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของธุรกิจ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการ และลักษณะเฉพาะของธุรกิจ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของธุรกิจจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งได้มีผลงานวิจัยอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น Balachandran and Bliss (2004); Chen and Jaggi (2000); Eng and Mak (2003); Haniffa and Cooke (2002); Ho and Wong (2001); Willekens et al. (2004) ดังปรากฏตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR (1995) ไปใช้

งานวิจัย ที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหการวิจัย	สถานที่ทำวิจัย และ จำนวนรายการข้อมูล ที่ใช้เป็นตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
1	Bushman and Smith (2001)	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลในรายงาน ประจำปีของ CIFAR (1995)	49 ประเทศ (จำนวน 90 รายการ)	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR สามารถใช้อธิบายผลกระทบของข้อมูล ทางการเงินที่มีผลต่อผลสำเร็จทางเศรษฐกิจของธุรกิจ และอธิบายกฎเกณฑ์ทางการเงินอย่าง เคร่งครัด ซึ่งผลการเปรียบเทียบระหว่าง 49 ประเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยทางกฎหมาย และสภาพแวดล้อมทางสังคมจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลทางการเงินและผลสำเร็จทางเศรษฐกิจของธุรกิจ
2	Hope (2003a)	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลในรายงาน ประจำปีของ CIFAR (1993 และ 1995)	42 ประเทศ (จำนวน 85 รายการ)	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR สามารถนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์เชิง บวกระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี และความถูกต้องจากการพยากรณ์ทาง การเงิน โดยผลการวิจัยยังระบุว่าผู้วิเคราะห์ทางการเงินได้มีการนำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลใน รายงานประจำปีของ CIFAR ไปใช้ประโยชน์ในอีกหลาย ๆ ด้านอีกด้วย
3	Hope (2003b)	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลในรายงาน ประจำปีของ CIFAR (1993 และ 1995)	42 ประเทศ (จำนวน 85 รายการ)	ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR เกี่ยวกับนโยบายการบัญชีมี ความสัมพันธ์เชิงลบกับการพยากรณ์การกระจาย และความคิดพลาดของนักวิเคราะห์ทาง การเงิน และนักวิเคราะห์ทางการเงินจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีอย่างมาก และ บ่อยครั้งมากกว่าข้อมูลอื่น ๆ ในรายงานประจำปี

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

งานวิจัย ที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหการวิจัย	สถานที่ทำวิจัย และ จำนวนรายการข้อมูล ที่ใช้เป็นตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
4	Hope (2003c)	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลในรายงาน ประจำปีของ CIFAR (1995)	42 ประเทศ (จำนวน 85 รายการ)	นักวิเคราะห์ทางการเงินให้ระดับความสำคัญต่อรายการในดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR ไม่เท่ากัน โดยมีการให้น้ำหนักข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาเสนอซื้อหุ้นออกใหม่เริ่มแรก และระดับความเข้มข้นของความเป็นเจ้าของของธุรกิจ
5	La Porta et al. (1997)	ดัชนีการเปิดเผย ข้อมูลในรายงาน ประจำปีของ CIFAR (1995)	49 ประเทศ (จำนวน 90 รายการ)	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR ใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องนักลงทุนรายย่อย โดยนักลงทุนรายย่อยสามารถนำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ CIFAR ไปวิเคราะห์เงินปันผลภาคบังคับและเงินสำรองตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังใช้วัดคุณภาพของมาตรฐานการบัญชี โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความเข้มข้นของความเป็นเจ้าของธุรกิจในระดับต่ำ เพื่อปกป้องผู้ถือหุ้นรายย่อยโดยรวม

ตารางที่ 2.2 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการและลักษณะเฉพาะของธุรกิจกับระดับการเปิดเผยข้อมูลใน
รายงานประจำปีของธุรกิจจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูล

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหการวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการ และข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับลักษณะการกำกับดูแล กิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็น ตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้ เป็นตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
1	Balachandran and Bliss (ค.ศ. 2004)	รายงานประจำปี (ค.ศ. 2001)	มาเลเซีย จำนวน 3 รายการ ได้แก่ 1. CEO และ ประธานบริษัทเป็น คนเดียวกัน 2. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบ 3. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการบริษัท	จำนวน 7 รายการ ได้แก่ 1. อิทธิพลของสำนักงานบัญชี ขนาดใหญ่ 2. อัตราส่วนสภาพคล่อง 3. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีของ สินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์ รวม 4. ขนาดธุรกิจ (วัดจากมูลค่าตลาด ของหลักทรัพย์) 5. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น 6. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น 7. สถานะเป็นหุ้นจดทะเบียนใน ต่างประเทศ	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนี การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ จำนวน 66 รายการ ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไป (10 รายการ) 2. จุดเด่นทางการเงิน (13 รายการ) 3. การวิจัยและพัฒนา (4 รายการ) 4. โครงการในอนาคต (12 รายการ) 5. ข้อมูลพนักงาน (11 รายการ) 6. กิจกรรมเพื่อสังคม (14 รายการ) 7. ข้อมูลการตลาดที่สำคัญ (2 รายการ)	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. CEO และ ประธานบริษัทเป็น คนเดียวกัน 2. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบ 3. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการบริษัท ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. อัตราส่วนสภาพคล่อง 2. ขนาดธุรกิจ (วัดจากมูลค่าตลาด ของหลักทรัพย์) 3. สถานะเป็นหุ้นจดทะเบียนใน ต่างประเทศ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหการวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการและ ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับลักษณะการกำกับดูแล กิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็น ตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็น ตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
2	Chen and Jaggi (ค.ศ. 2000)	งบการเงิน (ค.ศ. 1993 และ 1994)	ฮ่องกง จำนวน 1 รายการ ได้แก่ 1. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการบริษัท	จำนวน 11 รายการ ได้แก่ 1. อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 2. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 3. อัตราส่วนสภาพคล่อง 4. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 5. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 6. ขนาดธุรกิจ (วัดจากยอดขายสุทธิ) 7. ขนาดธุรกิจ (วัดจากมูลค่าตลาด ของหลักทรัพย์) 8. สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายย่อย 9. ขอบเขตการดำเนินงานธุรกิจ 10. อิทธิพลของสำนักงานบัญชี ขนาดใหญ่ 11. ปี ค.ศ. ของข้อมูล	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนี การเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ จำนวน 142 รายการ ได้แก่ 1. งบดุล 2. งบกำไรขาดทุน 3. หมายเหตุประกอบงบการเงิน 4. รายงานของกรรมการบริษัท	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการบริษัท ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 2. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 3. ขอบเขตการดำเนินงานธุรกิจ 4. อิทธิพลของสำนักงานบัญชี ขนาดใหญ่ 5. ปี ค.ศ. ของข้อมูล

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหาคำถามวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการและ ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรอิสระเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของ ธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้ เป็นตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
3	Eng and Mak (ค.ศ. 2003)	รายงานประจำปี (ค.ศ. 1995)	สิงคโปร์ จำนวน 5 รายการ ได้แก่ 1. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร 2. การมีรัฐบาลร่วมเป็นเจ้าของ 3. สัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาล 4. อัตราส่วนกรรมการจาก ภายนอกของคณะกรรมการ บริษัท 5. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น รายใหญ่	จำนวน 12 รายการ ได้แก่ 1. อัตราการเติบโตของธุรกิจ 2. ราคาตลาดต่อราคาตามบัญชีของ สินทรัพย์ 3. ราคาตลาดต่อราคาตามบัญชีของ ส่วนของผู้ถือหุ้น 4. อัตราส่วนราคาต่อรายได้ 5. ขนาดธุรกิจ (วัดจากมูลค่าตลาด ของหลักทรัพย์) 6. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น 7. ดำเนินธุรกิจหลายชนิด 8. อิทธิพลของสำนักงานบัญชี ขนาดใหญ่ 9. การติดตามของนักวิเคราะห์ 10. หนี้ซื้อคืน 11. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น 12. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนี การเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ จำนวน 42 รายการ ได้แก่ 1. ข้อมูลกลยุทธ์ (22 รายการ) 2. ข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินที่ สำคัญ (4 รายการ) 3. ข้อมูลทางการเงิน (16 รายการ)	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร 2. การมีรัฐบาลร่วมเป็นเจ้าของ 3. สัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาล 4. อัตราส่วนกรรมการจากภายนอก ของคณะกรรมการบริษัท ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ได้แก่ 1. ขนาดธุรกิจ (วัดจากมูลค่าตลาด ของหลักทรัพย์) 2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับแก้ปัญหา การวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการและ ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรอิสระเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของ ธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
4	Haniffa and Cooke (ค.ศ. 2002)	รายงานประจำปี (ค.ศ. 1995)	มาเลเซีย จำนวน 7 รายการ ได้แก่ 1. สมาชิกครอบครัวของ คณะกรรมการบริษัท 2. ประธานบริษัทเป็นกรรมการ อิสระ 3. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท 4. มีกรรมการที่เป็นกรรมการใน หลายบริษัท 5. มี CEO เป็นประธานบริษัท 6. มี CFO เป็นกรรมการบริษัท 7. มีประธานบริษัทเป็นประธานใน หลายบริษัท	จำนวน 12 รายการ ได้แก่ 1. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 2. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีของ สินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์รวม 3. ประเภทของอุตสาหกรรม 4. อายุการเป็นบริษัทจดทะเบียน 5. ขอบเขตการดำเนินธุรกิจทั้งใน และนอกประเทศ 6. ดำเนินธุรกิจหลายชนิด 7. มีสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนทั้ง ในและนอกประเทศ 8. มีนักลงทุนต่างประเทศถือหุ้นใน บริษัท 9. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น รายใหญ่ 10 อันดับแรก 10. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น 11. อิทธิพลของสำนักงานบัญชี ขนาดใหญ่ 12. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการ เปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ จำนวน 65 รายการ ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไป (6 รายการ) 2. ข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการบริษัท (6 รายการ) 3. ข้อมูลกลยุทธ์ (7 รายการ) 4. ข้อมูลการตลาดที่สำคัญ (7 รายการ) 5. จุดเด่นทางการเงิน (13 รายการ) 6. การวิจัยและพัฒนา (1 รายการ) 7. โครงการในอนาคต (7 รายการ) 8. กิจกรรมเพื่อสังคม (18 รายการ)	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. สมาชิกครอบครัวของ คณะกรรมการบริษัท 2. ประธานบริษัทเป็นกรรมการ อิสระ ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ได้แก่ 1. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 2. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีของ สินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์รวม 3. ประเภทของอุตสาหกรรม 4. ดำเนินธุรกิจหลายชนิด 5. มีนักลงทุนต่างประเทศถือหุ้นใน บริษัท 6. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น รายใหญ่ 10 อันดับแรก 7. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ ถือหุ้น

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหาคำถามวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการและ ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรอิสระเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ ของธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
5	Ho and Wong (ค.ศ. 2001)	รายงานประจำปี (ค.ศ. 1997) และ ประธานบริหารด้าน การเงิน	ฮ่องกง จำนวน 4 รายการ ได้แก่ 1. มีคณะกรรมการตรวจสอบ 2. อัตราส่วนสมาชิกครอบครัวยของ คณะกรรมการบริษัท 3. อัตราส่วนกรรมการอิสระของ คณะกรรมการบริษัท 4. มี CEO เป็นประธานบริษัท	จำนวน 5 รายการ ได้แก่ 1. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น 3. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีของ สินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์รวม 4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น 5. ประเภทอุตสาหกรรม	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการ เปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ จำนวน 20 รายการ ได้แก่ 1. โครงการในอนาคต 2. ลักษณะ ผลิตภัณฑ์ 3. บทวิจารณ์ธุรกิจเป็น ภาษาจีน 4. โครงการขายและการ ตลาด 5. การซื้อหรือขายส่วน งาน 6. รายละเอียดการลงทุน 7. กล ยุทธ์ของบริษัท 8. ปัจจัยที่มี ผลกระทบต่ออนาคต 9. อัตราส่วน ทางการเงิน 10. เงินกู้ธนาคาร 11. รายการลงทุน 12. จุดเด่นทาง การเงิน 13. สถานะทางการเงิน 14. สัดส่วนทางการตลาด 15. ราคาหุ้น 16. รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน 17. ขอบเขตการกระจาย สินค้า 18. อายุของลูกค้า 19. ต้นทุนขาย 20. การพยากรณ์กระแส เงินสด	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. มีคณะกรรมการตรวจสอบ 2. อัตราส่วนสมาชิกครอบครัวยของ คณะกรรมการบริษัท ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ได้แก่ 1. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 2. ประเภทอุตสาหกรรม

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

งานวิจัยที่	ผู้วิจัย	สิ่งที่ใช้สำหรับ แก้ปัญหาคำถามวิจัย	สถานที่ทำวิจัย จำนวนรายการและ ข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็นตัว แปรอิสระเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ ของธุรกิจ	จำนวนรายการและข้อมูลที่ใช้เป็น ตัวแปรตาม	ผลของการวิจัยที่สำคัญ
6	Willekens et al. (ค.ศ. 2004)	รายงานประจำปี และ ประธานบริษัท (ค.ศ. 2001)	เบลเยียม จำนวน 4 รายการ ได้แก่ 1. มีคณะกรรมการบริษัทเป็นอิสระ 2. มีผู้สอบบัญชีมาจากสำนัก งานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 3. มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบ บัญชีภายใน 4. มีคณะกรรมการตรวจสอบ	จำนวน 11 รายการ ได้แก่ 1. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท 2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น 3. อายุการเป็นบริษัทจดทะเบียน 4. ขนาดธุรกิจ (วัดจากสินทรัพย์รวม) 5. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 6. ประเภทอุตสาหกรรม	ระดับการเปิดเผยข้อมูลจากดัชนีการ เปิดเผยข้อมูลโดยใช้ Balance Scorecard จำนวน 25 รายการ ได้แก่ 1. ข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ลูกค้า นวัตกรรม ผลกระทบ การเรียนรู้และการเติบโต 2. ข้อมูลจากรายงานของบริษัท 5 รายการ ได้แก่ ข้อมูลประวัติโดย ย่อเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ข้อมูลส่วนงานธุรกิจ ข้อมูล โครงการในอนาคตเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ	ลักษณะการกำกับดูแลกิจการที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 1. มีคณะกรรมการบริษัทเป็นอิสระ 2. มีผู้สอบบัญชีมาจากสำนัก งานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 3. มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบ บัญชีภายใน ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ได้แก่ 1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น 2. อายุการเป็นบริษัทจดทะเบียน 3. ประเภทอุตสาหกรรม